ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 79.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 11-го Октября. — **1846** — *Wilno. PIĄTEK, 11-go Października.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 5-го Октября.

Государь Императоръ, въ сопровожденіи Государя Наслѣдника Цесаревича, изволилъ выѣхать изъ Царскаго Села въ ночь съ 27 го на 28-е Сентября, по Московскому шоссе, и на пути отъ Новгорода, Его Величество, вмѣстѣ съ Его Высочествомъ, посѣтилъ Новгородскій Графа Аракчеева Кадетскій Корпусъ; — 29-го числа, въ 9-мъ часу по полудни, Его Императорское Величество и Его Императорское Высочество изволили прибыть въ Москву, въ вожделѣнномъ здравіи.

30-го Сентября, въ 11-ть часовъ утра, Государь Императоръ, въ пребываніе Свое въ Москвѣ, изволилъ быть съ Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ въ Успенскомъ Соборѣ и потомъ осматривалъ вновь строющійся дворецъ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 5 go Października.

Cesarz Jego Mość, w towarzystwie Następcy Cesarzewicza, w nocy z dnia 27-go na 28-my Września, raczył wyjechać z Carskiego Sioła traktem do Moskwy, i na drodze z Nowgorodu, Jego Cesarska Mość wraz z Jego Wysokością zwiedził Nowgorodzki Korpus Kadetów Hrabiego Arakczejewa; — dnia 29-go, o godzinie 9-éj wieczorem, Jego Cesarska Mość i Jego Cesarska Wysokość raczyli przybydź do Moskwy w pożądaném zdrowiu.

Dnia 30-go Września, o godzinie 11-éj z rana, Jego Cesarska Mość, w czasie Swojego pobytu w Moskwie raczył bydź z Cesarzewiczem Następcą w Katedrze Wniebowzięcia, poczem oglądał nowo budujący się Pałac.

СМѢСЬ.

Новая Планета.

Во всѣхъ европейскихъ газетахъ сообщаютъ объ открытіи новой планеты, которое тѣмъ любопытнѣе и удивительнѣе, что оно есть слѣдствіе не какой либо случайности, какъ открытіе всѣхъ извѣстныхъ донынѣ планетъ, но предварительнаго умозрѣнія и вычисленія.

Извѣстно, что планета Уранъ, отстоящая далѣе всѣхъ отъ солнца, открыта въ концѣ прошедшаго столѣтія Гершелемъ. Эта планета совершаетъ свой путь около солнца неправильно, по причинѣ дѣйствія притягательной силы другихъ планетъ; но, при всемъ вычисленіи сихъ неправильностей, Уранъ не совершалъ пути, предназначеннаго ему вычисленіемъ, и это несогласіе обратило на себя вниманіе всѣхъ астрономовъ, такъ что геттингенское Королевское Общество, за нѣсколько лѣтъ предъ симъ, предложило разрѣшить задачу: *отъ чего зависятъ неправильности въ пути Урана?* Знаменитый французскій математикъ Ле-Верье, усердно занимающійся астрономическими вычисленіями, принялся за этотъ трудъ, и ему первому пришла на умъ идея, что вѣроятно за Ураномъ находится другая планета, которая имѣетъ также на него, вліяніе и слѣдовательно притягиваетъ Уранъ на свою сторону. Это предположеніе Г. Ле-Веріера, вскорѣ сдѣлалось въ его глазакъ столь достовѣрнымъ, что онъ непоколебался всенародно утверждать, что истину онаго докажутъ дальнѣйшія

ROZMAITOŚCI.

Nowy Planeta.

Wszystkie europejskie gazety donoszą o ważném nader w Astronomii odkryciu Nowego Planety, tém bardziéj zasługującém na uwagę i podziwienie, iż było skutkiem, nie przypadku, jak odkrycie wszystkich dotąd znajomych planet, lecz poprzedniego naukowego pomysłu i wyrachowania.

Wiadomo jest, że planeta *Uranus*, najodleglejszy ze wszystkich od słońca, został dopiéro odkryty przy końcu zeszłego wieku przez sławnego Herschela. Planeta ten drogę swoję około słońca odbywa nieregularnie, z powodu ciążenia nań innych ciał niebieskich, i chociaż nierówności te najściśléj są obliczone, *Uranus* nie idzie przecież po drodze rachunkiem astronomicznym wytkniętéj. Taka nieregularność zwróciła nakoniec uwagę wszystkich Astronomów, tak dalece, że Królewskie Towarzystwo w Getyndze ogłosiło przed kilku laty zadanie: *objaśnić zkąd pochodzą nierówności w drodze Uranusa.* Znakomity matematyk francuzki *Le Verrier*, trudniący się gorliwie rachunkami astronomicznemi, jął się téj pracy, i piérwszy wpadł na ten domysł, iż daléj jeszcze po za *Uranusem*, musi znajdować się inne ciało niebieskie, planeta, który, mając także siłę przyciągania, sprawuje, iż *Uranus* zbacza ku niemu. Przypuszczenie to P. Le Verrier, takiéj wkrótce w oczach jego samego nabyło pewności, iż nie wahał się ogłosić je publicznie, twierdząc, że prawdę jego bliższa obserwacya okaże, a nadto, za pomocą astronomicznego rachunku, który nie tu miejsce przytaczać, oznaczył

Въ первомъ часу, Его Величество изволилъ произвести, на Театральной Площади, смотръ безсрочно-отпускнымъ и находящимся въ годовомъ отпуску, въ Московской и смежныхъ губерніяхъ, нижнимъ чинамъ, и остался совершенно доволенъ отличнымъ ихъ состояніемъ.

Въ два часа по полудни, Его Императорское Величество и Его Императорское Высочество изволили посѣтить: Екатерининскій Институтъ, Александровское Училище и Маріинскую больницу.

1-го Октября, въ часъ по полудни Государь Императоръ изволилъ произвести, на Театральной Площади, смотръ 2-й Бригадѣ 16-й Пѣхотной Дивизіи и Бородинскому Егерскому Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича полку, и за найденный во всѣхъ частяхъ порядокъ изволилъ остаться весьма доволенъ.

O godzinie 1-éj, Jego Cesarska Mość raczył odbydź na Teatralnym Placu, musztrę żołnierzy, znajdujących się na nieograniczonym i rocznym urlopie w Moskiewskiéj i pogranicznych Guberniach, i z wybornego ich stanu został całkiem zadowolony.

O godzinie 2-éj z południa, Jego Cesarska Mość, wraz z Jego Cesarską Wysokością raczył odwiedzić: Instytut Katarzyny, Szkołę Alexandra i Szpital Maryi.

Dnia 1-go Października, o godzinie 1-éj po południu, Jego Cesarska Mość raczył odbydź na Teatralnym Placu przegląd 2-éj Brygady 16 éj Dywizyi Pieszéj, oraz Borodyńskiego Półku Strzelców Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Cesarzewicza, i ze znalezionego pod wszelkiemi względami porządku, raczył być bardzo zadowolonym.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 2 *Октября*.

Его Высочеству Принцу Прусскому представлялись вчера всѣ иностранные посланники при здѣшнемъ дворѣ.

— Его Императорское Высочество Великій Князь Михаилъ Павловичъ, Принцъ Прусскій и эрцъ герцоги находящіеся въ столицѣ, охотились вчера въ звѣринцѣ, близъ Лайнца.

6 Октября.

Е. К. В. Принцъ Прусскій осматривалъ вчера казармы гренадерскаго дивизіона своего имени полка, потомъ присутствовалъ на артиллерійскомъ ученьи. Вечеромъ, въ Шенбрунскомъ дворцѣ былъ большой обѣдъ, на коемъ находились Его Императорское Высочество Великій Князь Михаилъ Павловичъ и Е. К. В. Принцъ Прусскій, также генералы коммисары Германскаго Союза.

Франція.

Парижъ, 3 *Октября*.

Королева Бельгійская, съ своими дѣтьми, герцогомъ Брабантскимъ, графомъ Фландрскимъ и принцессою Луизою, пріѣхала въ Парижъ.

— Правительство получило слѣдующее телеграфическое извѣстіе: „*Бегобія*, 2 *Октября*, 11 *часовъ утра*. Французскіе принцы сію минуту переѣхали Испанскую границу. Въ Ирунѣ Ихъ Высочества встрѣчены были съ большимъ радушіемъ.“

— Англійскій кабинетъ не сопротивляется болѣе бракосочетанію принца Монпансье, съ тою цѣлію дабы склонить Францію къ содѣйствію противъ Сѣ-

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 2 *października*.

Xiążę Prusski przyjmował wczoraj wszystkich Posłów uwierzytelnionych przy dworze Cesarskim.

— J. C. W. Wielki Xiążę Michał Pawłowicz, łącznie z Arcy-Xiążętami, bawiącymi w Wiedniu i Xięciem Prusskim, polował wczoraj w zwierzyńcu pod Lainz.

Dnia 6 października.

Xiążę Prusski zwiedził wczoraj rano koszary dywizyi grenadyerskiéj swego półku; następnie znajdował się na ćwiczeniach artyleryi. Wieczorem, był wielki obiad w pałacu Szönbrunskim, na którym znajdowali się J. C. W. Wielki Xiążę Michał Pawłowicz, i Xiążę Prusski, tudzież Jenerałowie-Kommissarze Związku Niemieckiego.

Francya.

Paryż, 3 *października*.

Królowa Belgijska przybyła wczoraj do Paryża, z dziećmi swemi: Xięciem Brabancyi, Hr. Flandryi i Xiężniczką Ludwiką.

— Rząd otrzymał następującą depeszę telegraficzną: „*Behobia*, 2 *go października*, o *godzinie* 11-éj *przed południem*. Xiążęta przebyli w téj chwili granicę hiszpańską W Irun przyjmowani byli wspaniale i najserdeczniéj.“

— Głoszą, iż gabinet angielski zaprzestał swojéj opozycyi przeciw małżeństwu Xięcia Montpensier, a to w celu zapewnienia sobie przez to spółdziałania Francyi, przeciw

---

наблюденія, и сверхъ сего, при помощи астрономическихъ вычисленій, которыя здѣсь не нужно приводить, обозначилъ на небѣ мѣсто новой планеты. А такъ какъ парижская обсерваторія, по недостатку хорошихъ рефракторовъ, не была въ состояніи замѣтить этой планеты, то Г. Ле-Веррье писалъ къ Берлинскому астроному, Г. Галле, а также къ Директору главной Пулковской Обсерваторіи Г. Струве, приглашая ихъ заняться этими наблюденіями.

И такъ, вслѣдствіе сего приглашенія, Г. Галле, 23 Сентября, открылъ съ Берлинской обсерваторіи новую звѣзду осьмой величины, которая, по наблюденіямъ слѣдующаго дня, оказалась дѣйствительною планетою, оправдавшею предположеніе Г. Ле-Веррье. Вычисленіе же его было такъ вѣрно, что истинное мѣсто новой планеты на небѣ разнилось отъ указаннаго теоріею только на одинъ градусъ. Это важное астрономическое открытіе подтвердилось наблюденіями Обсерваторіи Боннской 24, и Кенигсбергской 27 числъ Сентября. На Пулковской Обсерваторіи, по причинѣ дурной погоды, новая планета до сихъ поръ не могла быть замѣчена; но Г. Струве надѣется, что съ помощію большаго рефрактора, будетъ въ состояніи точнѣе другихъ опредѣлить истинную ея величину и поперечникъ. По настоящимъ вычисленіямъ, величина ея больше величины земли въ 230 разъ, и въ 9,300 разъ менѣе величины солнца. Она отстоитъ отъ солнца на 1,250 милліоновъ французскихъ миль (*lieus*), и путь свой около него совершаетъ въ 317 лѣтъ.

na niebie miejsce, gdzie nowego planety należy. Że zaś Obserwatoryum Paryzkie, dla braku doskonałych refraktorów, nie było w stanie go dostrzedz, P. Le Verrier napisał do Astronoma Berlinskiego, P. *Galle*, tudzież do Dyrektora Głównego Obserwatoryum Rossyjskiego w Pułkowie, (niedaleko Petersburga) P. *Struve*, wzywając ich aby się tą obserwacyą zajęli.

Jakoż w skutek tego wezwania, P. Galle, d. 23 września odkrył z Obserwatoryum Berlińskiego nową gwiazdę ósméj wielkości, którą obserwacya dnia następnego okazała bydź niemylnie zapowiedzianym przez P. Le Verrier planetą; obliczenie zaś jego tak było dokładne, że rzeczywiste miejsce nowego planety na Niebie, różniło się od wskazanego w jego teoryi tylko o jeden stopień. Ważne to odkrycie, sprawdzone zostało na Obserwatoryum w Bonu, d. 24, i na Obserwatoryum w Królewcu, d 27 września. Na Obserwatoryum Pułkowskiém, z powodu niepogody, nowy planeta do owego czasu widzianym jeszcze być nie mógł; atoli P. Struve ma nadzieję, iż za pomocą wielkiego refraktora, będzie mógł ściśléj od innych, prawdziwą jego wielkość i średnicę oznaczyć. Podług dotychczasowych obliczeń, objętość jego ma bydź większą o 230 razy od objętości ziemi, a o 9,300 razy mniejszą od objętości słońca. Odległość jego od słońca wynosić ma 1,250 milionów mil francuzkich (*lieus*); obieg zaś około słońca odbywa w ciągu 217 lat.

веро-Американскихъ Соединеныхъ Штатовъ, стремящихся къ распространенію своихъ владѣній.

— Въ *Journal du Cher* опровергаютъ извѣстіе, будто бы префектъ департамента, баронъ Револьдонъ получилъ предписаніе отправиться въ Парижъ, по поводу бѣгства графа Монтемолена. Но онъ не оставлялъ ни на минуту Буржа.

— Въ одной газетѣ утверждаютъ, что бѣгству графа Монтемолена содѣйствовалъ маркизъ Буасси, Перъ Франціи. Въ его-то замокъ отправился принцъ послѣ своего выѣзда изъ Буржа, и въ его паркѣ нашелъ средства къ бѣгству.

— По случаю бракосочетанія Испанской Королевы и инфантины, сдѣланъ здѣсь заказъ разныхъ предметовъ на 3 милліона; а алмазы, присланные сюда изъ Мадрита для обдѣлки ихъ вновь, цѣнятъ въ 6 милліоновъ.

— На фрегатѣ *Прозерпина*, оставившемъ 15-го Іюля Монтевидео, и 21 числа с. м. прибывшемъ въ Брестъ, пріѣхалъ контръ-адмиралъ Труаръ, который командовалъ постомъ на рѣкѣ Лаплатѣ.

5 *Октября.*

Сегодня происходилъ, подъ предсѣдательствомъ Короля, совѣтъ министровъ, на коемъ разсматриваемы были Испанскія дѣла.

— Въ *Journal des Débats* пишутъ, что гр. Монтемоленъ, все еще живетъ въ Лондонѣ. Говорятъ, что графъ взялъ изъ англійскаго банка 25,000 ф. ст., которые составляютъ все его состояніе. Кабрера отправился въ Испанію одинъ.

— Въ журналѣ *Presse* напечатано письмо изъ Лондона, въ коемъ увѣряютъ, что генералъ Кабрера, по 1 Октября находился еще въ этой столицѣ.

— Въ *Quotidienne* напечатана прокламація отъ имени Карла VI (графа Монтемолина), въ коей жители Бискайскихъ провинцій и Наварры призываются къ оружію.

zamiarom powiększenia się Stanów-Zjednoczonych Ameryki Północnéj.

— *Journal du Cher* odwołuje wiadomość, jakoby Prefekt departamentu, Baron Renauldon, wezwany został do Paryża z powodu ucieczki Hr. Montemolin. Nie opuszczał on bowiem wcale Bourges.

— Jeden dziennik zapewnia, że osobą, która ułatwiła ucieczkę Hr. Montemolin, był Margr. Boissy, Par Francyi. Do jego to zamku udał się Xiążę po wyjeździe z Bourges, i w głębi jego parku znalazł środki ucieczki.

— Na wyprawę dla Królowéj hiszpańskiéj i dla Infantki zrobiono tu obstalunków za 3 miliony, a dyamenty, które tu nadesłano z Madrytu dla oprawienia ich na nowo, warte są 6 milionów.

— Fregata *Prozerpina*, która d. 15 lipca opuściwszy Montevideo, d. 21 b. m. przybyła do Brestu, przywiozła Kontr-Admirała Trehouart, który dowodził stacyą na rzece La-Plata.

Dnia 5 *października.*

W dniu dzisiejszym odbywała się narada Ministrów, pod przewodnictwem Króla. Przedmiotem jéj były sprawy hiszpańskie.

— *Journal des Débats* donosi z Londynu, że Hr. Montemolin bawi tam ciągle. Xiążę pomieniony miał podnieść z banku angielskiego summę 25,000 f. szt., która obecnie stanowi całe jego mienie. Cabrera sam jeden tylko udał się do Hiszpanii.

— *Presse* ogłasza list z Londynu, w którym zapewniają, że Cabrera przed piérwszym Października nie wyjechał jeszcze z pomienionéj stolicy.

— Dziennik *Quotidienne* umieścił odezwę Karola VI-go, Hr. Montemolin, wzywającą mieszkańców prowincyi Biskajskich i królestwa Nawary do broni.

Англія

Лондонъ, 1 *Октября.*

Въ сегодняшнихъ газетахъ сообщаютъ извѣстія съ мыса Доброй Надежды, простирающіеся по 21-го Іюля. Кафры снова производятъ нападенія на наши колоніи. Войска и милиція, сосредоточенныя на границѣ подъ начальствомъ генералъ-губернатора, состоятъ изъ 8 или 10,000 чел., и вѣрно вскорѣ начнутъ дѣйствовать наступательно.

— Въ *Globe*, коего безпристрастіе и умѣренность хорошо извѣстны, сообщаетъ о дѣлахъ на Мысѣ Доброй Надежды занимательныя подробности, объясняю-

Anglia.

Londyn, 1 *października.*

Dzisiejsze dzienniki zawierają nowiny z Przylądka Dobréj Nadziei, które do d. 21 lipca dochodzą. Kafrowie znowu zaczynają robić wycieczki przeciw naszym osadom. Wojsko i milicya, które pod dowództwem Jeneralnego Gubernatora skupione zostały na granicy, wynoszą razem 8 do 10,000 ludzi i zapewne wkrótce zaczną działać zaczepnie.

— *Globe* którego bezstronność i umiarkowanie są dobrze znane, zawiera o interessach Przylądka Dobréj Nadziei interessujące szczegóły, rzucające światło na praw-

---

Новая планета еще не получила названія; Г. Галле совѣтуетъ назвать ее *Янусомъ*, предполагая, что она находится на крайней чертѣ нашей солнечной системы; но такъ какъ въ этомъ никто не можетъ ручаться за будущее, то Г. Ле-Веррье, которому дѣйствительно принадлежитъ право наименованія этого новаго свѣтила, не принялъ сего слишкомъ опредѣлительнаго имени—Януса, но готовъ согласиться на всякое другое, какое дадутъ ей Астрономы.

Nowy Planeta niema jeszcze swego nazwiska. P. Galle radzi go nazwać *Janusem*, przypuszczając, iż jest na ostatniéj granicy naszego systematu słonecznego; lecz ponieważ w podobnym przedmiocie, nikt nie może ręczyć za przyszłość, P. Le Verrier, któremu istotnie należy prawo nazwania nowéj téj gwiazdy, nie przyjął tego zbyt znaczącego imienia *Janusa*, gotów jest jednak przystać na każde inne, jakie jéj Astronomowie nadadzą.

Пороховая хлопчатая бумага.

Въ англійскихъ газетахъ сообщаютъ о новомъ важномъ изобрѣтеніи, (о такъ называемой пороховой хлопчатой бумагѣ), открытомъ швейцарскимъ профессоромъ Шёнбейномъ, и помѣщаютъ объ немъ слѣдующія любопытныя подробности, заимствованныя изъ разсужденія Г. Грова, которое онъ прочелъ на ученомъ конгрессѣ въ Сутамптонѣ, 17 числа м. м., при чемъ пояснилъ изобрѣтеніе произведенными опытами. „Предметъ, производящій взрывъ, имѣетъ видъ хлопчатой бумаги, и состоитъ въ самомъ дѣлѣ изъ обыкновенной хлопчатой бумаги, но приготовленной особеннымъ образомъ, въ чемъ собственно и заключается секретъ. Передъ порохомъ эта пороховая хлопчатая бумага имѣетъ то преимущество, что она не производитъ никакого осадка, тогда какъ извѣстно, что самый лучшій порохъ не весь сгараетъ, но оставляетъ въ стволѣ черный на стѣнкахъ осадокъ, который требуетъ частой чистки оружія. По-

Proch bawełniany.

Gazety angielskie donoszą o nowym ważnym wynalazku, tak nazwanego *bawełnianego prochu*, zrobionym przez szwajcarskiego Professora Schönbein, i zawierają o nim następujące interessujące szczegóły, wyjęte z rozprawy P. Grove, którą odczytał na naukowym kongressie w Southampton, w d. 17 b. m., i zarazem poparł ją szeregiem doswiadczeń. „Przedmiot wydający explozyą, wygląda zupełnie jak zwyczajna bawełna, jest też rzeczywiście bawełną, tylko że w pewny sposób przygotowaną: i to jest w czém właśnie zawiera się cała tajemnica wynalazcy. Przed prochem zwyczajnym, proch bawełniany ma tę wyższość, że przy wybuchu nie zostawia po sobie żadnego osadu, podczas gdy i najlepszy proch, jak wiadomo, nigdy się zupełnie nie spali, i pozostawia w lufie czarny, do ścian jéj przylegający i częstego czyszczenia wymagający osad. Proch bawełniany przeciwnie, wypala się zupełnie, siła zaś jego explozyjna jest dwa razy większą od siły prochu. Można go urządzać w dwóch gatunkach: jeden tańszy, do po-

щія причину войны съ Кафрами. „Колонія сего мыса,—пишутъ въ *Globe*,—заключаетъ пространство, превосходящее величину Соединеннаго Королества Англіи и Ирландіи, съ народонаселеніемъ, состоящимъ едва изъ 250,000 чел. Давно уже Готентоны на западѣ, а Кафры на востокѣ, жаловались на присвоенія, какія Англичане производятъ на ихъ земляхъ; и жалобы эти были не несправедливы. На всѣ этого рода обиды для Готентотовъ привыкли смотрѣть равнодушно; но этотъ родъ дѣйствія не такъ легко было примѣнить къ Кафрамъ, кои, будучи смышленѣе и воинственнѣе, не переставали сопротивляться набѣгамъ бѣлыхъ на ихъ земли. Настоящія непріятельскія дѣйствія суть только продолженіе ихъ сопротивленія, съ тою разницею, что оно перестало быть частнымъ, и что теперь Кафры собрались въ числѣ 30,000 чел., чтобы разъ на всегда раздѣлаться съ своими врагами. Не льзя сомнѣваться въ томъ, что дѣло кончится ихъ пораженіемъ, однако не безъ значительнаго кровопролитія.“

— Донесенія изъ Ирландіи весьма неблагопріятны. Въ слѣдствіе постоянно усиливающагося тамъ нищенства и голода, во многихъ уже мѣстахъ вспыхнули смятенія, которыя, хотя и были тотчасъ погашены, однако угрожаютъ возобновленіемъ, если заблаговременно не будетъ туда доставлено пособія.

— По письмамъ, обнародованнымъ въ *Portefeuille*, чисто-дипломатическомъ парижскомъ журналѣ, теперешній англійскій кабинетъ мало имѣетъ началъ прочности. Въ одномъ изъ сихъ писемъ сообщаютъ: „Лордъ Джонъ Россель весьма опасается за будущность; онъ снова писалъ къ Г. Кабдеву, предлагая ему мѣсто въ кабинетѣ послѣ его возвращенія изъ путешествія; однако сомнѣваются, согласится ли г. Кобденъ на это предложеніе.“ Въ другомъ письмѣ пишутъ: „Г. Кобденъ отозвался, что Лордъ Джонъ Россель не можетъ долго удержаться въ кабинетѣ, и что сэръ Робертъ Пиль, прежде чѣмъ, предполагаютъ получитъ кормило правленія.“

— Въ одной изъ англійскихъ гезетъ сообщаютъ слѣдующія подробности о г. Кобденѣ, коего появленіе на политическомъ поприщѣ было самое скромное.

Г. Ричардъ Кобденъ началъ свое поприще въ промышленномъ мірѣ, съ званія незначительнаго прикащика торговаго дома, весьма нискаго разряда въ Лондонѣ. Отличившись тамъ большою дѣятельностію и благоразуміенъ и желая распространить кругъ своихъ знаній и удовлетворить влеченію къ промышленнымъ предпріятіямъ, онъ отправился въ Мончестеръ, гдѣ въ купеческомъ домѣ, производящемъ обширную торговлю издѣліями хлопчатой бумаги, получилъ мѣсто странствующаго прикашика. Такимъ образомъ онъ имѣлъ возможность видѣть, узнать и изслѣдовать много странъ, людей и вещей, узнать ближе движеніе промышленности и торговли, и составить для себя

dziwy powód wojny z Kaframi. Osada tego Przylądka, mówi *Globe*, obejmuje przestrzeń, która przechodzi obszerność zjednoczonego Królewstwa Anglii i Irlandyi, z ludnością, która zaledwie 250,000 dusz wynosi. Oddawna już Hottentoci na zachodzie a Kafrowie na wschodzie, użalali się na przywłaszczenia, jakich Anglicy nie przestają czynić na ich terrytoryum, zażalenia, które nie są bezzasadne. Przyzwyczajono się nie zważać na utyskiwania Hottentotów, ale taki sposób postępowania nie dał się równie łatwo zastosować do Kafrów, którzy daleko roztropniejsi i więcéj wojowniczy, nie przestali się opierać najściom białych na ich grunta. Teraźniejsze kroki nieprzyjacielskie są rzeczywiscie tylko dalszym ciągiem tego oporu, z tą różnicą, że ten opór przestał być częściowym, i że teraz Kafrowie zebrali się w liczbie 30,000, aby raz na zawsze skończyć ze swemi nieprzyjaciółmi. Wątpić nie można, że się skończy na ich pobiciu, ale nie bez wielkiego krwi rozlewu.

— Doniesienia z Irlandyi są bardzo zatrważające. W skutku ciągle pomnażającéj się tam nędzy i głodu, na wielu już miejscach wybuchnęły rozruchy, które lubo natychmiast uśmierzone, zagrażają jednak ponowieniem, jeśli wczesna zgłodniałym nie nadejdzie pomoc.

— Podług listów ogłoszonych w *Portefeuille*, publikacyi Paryzkiéj czysto-dyplomatycznéj, obecny gabinet angielski mało ma zasad trwałości. W jednym z tych listów piszą: „Lord John Russel jest nader niespokojny o przyszłość; pisał znowu do P. Cobden ofiarując mu miejsce w gabinecie za jego powrótem z podróży po stałym lądzie; wątpią czy P. Cobden je przyjmie.“ Inny list zawiera: „P. Cobden dał się słyszeć ze zdaniem, że Lord John Russel nie może się długo utrzymać; że nie wydoła temu czego się podjął, i że Sir Robert Peel stanie się prędzéj niż się zdaje człowiekiem niezbędnie potrzebnym.“

— W jednym z dzienników angielskich czytamy następujące szczegóły o P. Cobden, którego wystąpienie na scenę polityczną było jedno z najskromniejszych.

P Ryszard Cobden rozpoczął swój zawód w świecie przemysłowym, od małego komissanta w domu handlowym bardzo nizkiego rzędu w Londynie. Odznaczywszy się tam wielką czynnością i roztropnością, a chcąc rozszerzyć zakres swych umiejętności i zadosyćuczynić swemu popędowi do przedsięwzięć przemysłowych, udał się do Manchestru, gdzie w domu prowadzącym obszerny handel towarami bawełnianemi, znalazł miejsce komisanta podróżującego. Postawiony tym sposobem w możności widzenia, nauczenia się i zbadania wielu krajów, ludzi i rzeczy, poznania z bliska przemysłowego i handlowego ruchu i utworzenia sobie sfery rozleglejszych działań, sam w kilka lat poźniéj. stowarzyszył się ze swym starszym bratem i

---

мянутая хлопчатая бумага вся сгараетъ. Сила ея, производящая взрывъ, вдвое болѣе силы пороха. Эта бумага—двухъ сортовъ: одинъ дешевле, и производитъ при взрывѣ нѣсколько дыма; другой дороже и тоньше, но производитъ почти ни малѣйшаго дыма. Она воспламеняется при температурѣ въ 400 градусовъ, тогда какъ порохъ производитъ то же при 600 градусахъ. Будучи помѣщена надъ порохомъ, или подъ нимъ, она также воспламеняется, не зажигая пороха. Сырость не затрудняетъ воспламененія; только оно происходитъ не съ такою быстротою, какъ въ совершенно сухомъ состояніи.“ Все это доказано опытами. Но вскорѣ сдѣланъ будетъ опытъ въ большомъ видѣ въ Вуличскомъ арсеналѣ, въ присутствіи англійскихъ артиллерійскихъ офицеровъ.

Въ то же время мы узнали, что независимо отъ вышеупомянутаго изобрѣтенія Г. Шёнбейна, докторъ Отто, профессоръ Химіи въ Брауншвейгѣ, успѣлъ открыть способъ приготовленія хлопчатой бумаги, производящей взрывъ, который обнародовалъ для всеобщаго свѣдѣнія во многихъ газетахъ. Этотъ способъ весьма простъ, и заключается въ слѣдующемъ:

Обыкновенная хлопчатая бумага, хорошо очищенная, смачивается, въ продолженіе полуминуты, въ весьма сильной селитряной кислотѣ; (употребленная, Г. Отто кислота приготовлена посредствомъ дистиллированія 10 частей сухой селитры и 6 частей сѣрной кислоты), за симъ тотчасъ погружается въ

śledniejszych potrzeb, wydaje z siebie przy explozyi nieco dymu; drugi droższy i cieńszy, nie wydaje go wcale. Wybucha w temperaturze 400 stopni ciepła, podczas gdy proch dopiéro przy 600 stopniach dochodzi do explozyi. Tuż przy prochu, albo nawet tuż nad nim zapalony, wybucha bez zapalenia prochu. Wilgoć nie niszczy jego siły explozyjnéj. tylko, że wybuch nie następuje tak rychło, jak w stanie zupełnéj suchości.“ Wszystko to, jak się rzekło wyżéj, doświadczeniami stwierdzone zostało. Prócz tego wkrótce, z polecenia rządu, odbyte zostanie przez wynalazcę doświadczenie na wielką stopę w arsenale w Woolwich, w przytomności najznakomitszych oficerów artylleryi angielskiéj.

Jednocześnie dowiadujemy się, iż niezawiśle od powyższego odkrycia P Schönbeina, udało się również Doktorowi Otto, Professorowi chemii w Brunświku, odkryć sposób preparowania bawełny sprawującéj explozyą, i takowy podał do wiadomości publicznéj, wzywając wszystkie pisma aby go ogłosiły. Sposób ten jest bardzo prosty jak następuje.

Zwyczajna bawełna, dobrze oczyszczona, moczy się przez pół minuty w bardzo skoncentrowanym kwasie saletrowym; (kwas przez P. Otto użyty, zrobiony jest przez dystylacyą 10 części wysuszonéj saletry i 6 części kwasu siarczanego), poczém zaraz kładzie się w często odświeżać się mającą wodę, aby zupełnie oczyścić bawełnę z przy-

кругъ многоразличныхъ дѣйствій. Спустя нѣсколько лѣтъ послѣ сего, онъ образовалъ компанію со старшимъ своимъ братомъ и сдѣлался владѣтелемъ значительной хлопчато-бумажной мануфактуры, управляемой съ такимъ искусствомъ, что она вскорѣ сдѣлалась первѣйшею въ Англіи. Движеніе противъ хлѣбныхъ законовъ, коего онъ былъ главою, отовлекло его отъ личныхъ его интересовъ, и причинило ему значительные убытки, которые однако достаточно нынѣ вознаграждаются открытою въ его пользу національною подпискою, по коей собрано уже 72,000 фун. стерл. Въ политическомъ мірѣ г. Кобденъ считается нынѣ неизбѣжнымъ членомъ въ составѣ каждаго послѣдующаго министерства въ Англіи, и его имя, какъ перваго основателя системы свободной торговли; извѣстно нынѣ во всей Европѣ.

— Подъ вліяніемъ новыхъ хлѣбныхъ законовъ, цѣны на хлѣбъ внутренняго произведенія существуютъ не только весьма выгодныя, но кромѣ того Англія вывозитъ хлѣбъ въ другія страны, а именно въ Германію, Голландію, Бельгію и Францію, и цѣны, за какія продается онъ въ чужихъ странахъ, значительнѣе среднихъ цѣнъ на англійскихъ рынкахъ. На послѣдней недѣлѣ цѣны въ Лондонѣ были по 46 шил. за кварт., а во Франціи купили значительное количество хлѣба по 49 шил. за квартеръ, и потомъ предлагали по 50 шил., но продавцы удержались отъ продажи, въ ожиданіи дальнѣйшаго увеличенія цѣнъ. Вообще нынѣ убѣждаются, что уничтоженіе законовъ, такъ называемыхъ протекціонныхъ для внутренняго земледѣлія, не только не повредило ему, но напротивъ, открывая новый источникъ сбыта, въ первомъ уже году болѣе принесло пользы, нежели вреда.

3 Октября.

Принцесса Прусская отправилась вчера, на пароходѣ *Black-Eagle*, изъ Вулича въ Остенде.

— Въ Государственной Газетѣ сообщаютъ извѣстія объ экспедиціи контръ-адмирала Кокрена на островъ Борнео. Экспедиція сія увѣнчалась полнымъ успѣхомъ. Англичане овладѣли всѣми укрѣпленіями на берегахъ рѣки Борнео. Султанъ этой страны бѣжалъ во внутренніе свои владѣнія: Англійскія войска не могли преслѣдовать его, за неимѣніемъ благонадежныхъ проводниковъ.

— Адмиралтейство предписало командующему Англійскимъ флотомъ на Китайскихъ водахъ, не оставлять Британскихъ подданныхъ, находящихся въ Кантонѣ, безъ защиты. Послѣднія событія въ Кантонѣ, гдѣ чернь сдѣлала покушеніе на имущество англійскихъ купцовъ, убѣждаютъ, что таковое распоряженіе адмиралтейства послѣдовало по необходимости.

— По распоряженію лорда Пальмерстона, отправленъ на островъ Мадеру пароходъ, для защиты находящихся тамъ англійскихъ подданныхъ.

stanął na czele obszernéj rękodzielni towarów bawełnianych, kierowanéj z taką biegłością, iż ta wkrótce w téj gałęzi przemysłu stała się piérwszą w Anglii. Agitacyą przeciw prawom zbożowym, któréj będąc sam naczelnikiem, wyłącznie się przez lat kilkanaście poświęcał, oderwała go od osobistych jego interessów, i znaczne mu przyniosła straty: które atoli otworzona dłań narodowa składka, wynosząca już 72,000 f. szt. sowicie mu wynagrodzi. W świecie politycznym P. Cobden uważany jest w téj chwili za potrzebnego niezbędnie do składu każdego następnego ministerstwa w Anglii, a imie jego, jako piérwszego twórcy systematu wolności handlowéj, rozlega się dziś w całéj Europie.

— Pod wpływem nowych praw celno-zbożowych, nie tylko ceny zboża krajowego w Anglii utrzymują się bardzo korzystnie, ale zdarza się fakt, oddawna niewidziany, iż Anglia wywozi zboże do innych krajów, jako to do Niemiec, Hollandyi, Belgii i Francyi, a ceny, za które obcy je zakupują, są zawsze znacznie wyższe od średnich cen na targach angielskich. Ceny w Londynie były w ostatnim tygodniu 40 szyl., a do Francyi zakupiono znaczną ilość po 49 szyl. za kwarter, i dawano następnie po 50, ale się przedający wstrzymali w oczekiwaniu dalszego podniesienia ceny. W ogólnym wypadku daje się dziś widzieć, że zniesienie praw tak zwanych opiekuńczych dla krajowego rolnictwa nie tylko mu niezaszkodziło, ale owszem otwierając nowe źródła zbytu, w piérwszym już zaraz roku, zrobiło więcéj dobrego niż złego.

Dnia 3 października.

Xiężna Prusska, na okręcie *Black-Eagle* odpłynęła wczoraj z Woolwich do Ostendy.

— *Gazeta Rządowa* udziela wiadomości o wyprawie Kontr-Admirała Cochrane na wyspę Borneo. Wyprawa udała się nader pomyślnie. Anglicy zdobyli wszystkie zamki, położone nad brzegami rzeki Borneo. Sułtan pomienionego kraju schronił się w głąb swoich posiadłości, Anglicy nie mogli go doścignąć, nie mając wiernych przewodników.

— Admiralicya poleciła dowódzcy angielskiéj floty na morzu Chińskiém, nie pozostawiać Anglików, mieszkających w Kantonie, bez opieki choćby jednego okrętu wojennego. Ostatnie wypadki w Kantonie, gdzie pospólstwo rzuciło się na składy kupców angielskich, dowodzą potrzeby tego postanowienia.

— Lord Palmerston wysłał parostatek do Madery, w celu zabezpieczenia znajdujących się tamże Anglików.

воду, которую должно часто перемѣнять, чтобы хлопчатую бумагу совершенно очистить отъ пристававшихъ частицъ кислоты; причемъ надобно стараться, чтобы всклоченныя части были расправлены, и потомъ хорошо просушены, — послѣ сего воспламеняющійся составъ признается совершенно готовымъ. При двукратномъ подобномъ процессѣ, воспламеняющаяся хлопчатая бумага получаетъ необыкновенную силу. Оказалось также, что хлопчатая бумага, напитываемая вышеупомянутою кислотою въ продолженіи 12 часовъ, пріобрѣтала гораздо значительнѣйшую силу; это обстоятельство служитъ средствомъ къ улучшенію пароховой хлопчатой бумаги.

Дѣйствія приготовленной такимъ образомъ хлопчатой бумаги неимовѣрны. Небольшая пуля, при выстрѣлѣ изъ карманнаго пистолета, пробила насквозь дюймовую доску. Въ Брауншвейгѣ производили много опытовъ, въ присутствіи артиллерійскихъ офицеровъ и многихъ другихъ особъ. Эта хлопчатая бумага употребляется совершенно такъ, какъ обыкновенный порохъ. Изъ нея дѣлаютъ маленькой цилиндрикъ, опускаютъ въ стволъ, забиваютъ бумажнымъ пыжемъ, на который, какъ обыкновенно, опускаютъ пулю; пистонъ воспламеняетъ хлопчатую бумагу какъ порохъ. Послѣ 40 выстрѣловъ, на внутренней поверхности ствола не оказывается ни малѣйшаго осадка, выстрѣлъ не оставляетъ послѣ себя никакого запаха, и не производитъ дыма, что весьма важно въ сраженіяхъ, какъ сухопутныхъ, такъ и морскихъ.

czepionego do niéj kwasu; przyczém trzeba się starać, aby skupione cząstki dostatecznie rozwikłać. Po wyjęciu z wody, bawełna wysusza się mocno, i explozyjny preparat jest już gotowy. Przez dwukrotne powtórzenie téj saméj operacyi, bawełna explozyjna nabiera nadzwyczajnéj siły. Okazało się także, że bawełna moczona ciągle w owym kwasie przez blisko 12 godzin, okazała jeszcze większą siłę: co jest wskazówką do ulepszenia tego preparatu.

Działania tak przyrządzonéj bawełny, są prawię do nieuwierzenia. Kulka za pomocą 11 centigramów (czterdziesta ósma część kwentli) z krucicy wystrzelona, z wielką łatwością przeszyła na cal grubą deskę. Wiele innych podobnych doświadczeń czyniono w Brunswiku w przytomności oficerów artylleryi i wielu innych osób. Bawełna ta używa się tymże sposobem jak proch. Robi się z niéj mały zwitek, wpycha się w lufę, przybija się papierem, na który jak zwykle kładzie się kula; kapsulka zapala bawełnę podobnie jak proch. Po 40 wystrzałach, nie znalazł się na wewnętrznéj powierzchni lufy żaden osad; po wystrzeleniu nie czuć żadnego zapachu; nie widać żadnego dymu, co bardzo jest ważną rzeczą tak w bitwach lądowych jak morskich.

— Вчера прибыла сюда почта чрезъ Тріестъ изъ Бомбэя, отъ 27 Августа. Пограничныя дѣла въ Остъ-Индіи еще не улажены, положеніе дѣлъ въ Пендшабѣ грозно, и кажется, что по прошествіи дождливаго времени года, снова возгорится война. Лорды Гардинжъ и Гугъ находились еще въ лѣтнихъ домахъ своихъ, въ Зимли.

— Въ Лондонѣ получены письма изъ Буэносъ-Айреса отъ 13 Іюля, въ которыхъ сообщаютъ, что г-нъ Гудъ, Англійскій агентъ, будетъ вскорѣ имѣть совѣщаніе съ генераломъ Орибе; что онъ 12 числа ночью имѣлъ свиданіе съ генераломъ Розасомъ, продолжавшееся шесть часовъ, и что обѣ стороны остались довольны, а послѣ сего совѣщался еще съ министромъ иностранныхъ дѣлъ. Недоразумѣнія, возникшія между Англіею и правительствомъ Буэносъ-Айресскимъ, уже улажены. Розасъ прислалъ отъ 30 Іюня Королю Французскому адрессъ съ поздравленіемъ по случаю избавленія отъ покушенія.

— Количество находящейся въ Европѣ монеты, полагаютъ въ 4 милліарда, на коихъ основывается кредитъ и обращеніе бумажныхъ денегъ слишкомъ на 60 милліардовъ. Изъ этихъ 60 милліардовъ, приходится 40 на государственные долги, а остальные 20 на акціи желѣзныхъ дорогъ и билеты.

Германія.

Штутгардтъ, 5 Октября.

Въ заключеніе празднествъ, по случаю прибытія Ея Императорскаго Высочества Супруги Наслѣдника престола, была въ Канштадѣ великолѣпная иллюминація. Зданіе Вильгельмія — такъ называемыя „Маританскія купальни,“ оранжерея, пруды и аллеи тамошняго сада были освѣщены, а жители Канштада проходили съ факелами до Розенштейна.

— Многія изъ общинъ Королевства Виртембергскаго, желая ознаменовать памятное событіе бракосочетанія Наслѣднаго Принца съ Ея Императорскимъ Высочествомъ Великою Княгинею Ольгою Николаевною, постановили посадить на возвышенныхъ холмахъ липы и дубы. Община Абтсмюдъ подала первый примѣръ, и пригорокъ, на которомъ посадили липы, назвала холмомъ Ольги.

Италія.

Римъ, 24 Сентября.

Въ собраніи консисторіи, происходившемъ третьяго числа, Его Святѣйшество наименовалъ, по церковной области, четырехъ епископовъ, а въ томъ числѣ Монсиньора и епископа *in partibus*, Балюсси, Имольскимъ епископомъ. При семъ положено послать Паллумы архіепископу и армянскому примасу въ Константинополѣ, Монс. Гассуну, а также архіепископу въ Гватималѣ, Монс. Гарсію *Pelaez*.

— Того же числа, статсъ-секретарь обнародовалъ многія производства и перемѣщенія, по разнымъ важнымъ правительственнымъ должностямъ, сообразно настоящей системѣ правительства. И такъ: Секретаремъ конгрегаціи епископовъ и монашескихъ орденовъ, назначенъ Монс. Лучіарди; президентомъ *della Comarca*, Монс. Конвертани; Субститутомъ перваго отдѣленія статсъ-секретаріата. Монс. Бусси, а занимавшій донынѣ сіе мѣсто, Монс. Сантуччи, переведенъ во второе отдѣленіе; должность секретаря Консисторіальной конгрегаціи, получилъ Монс. Сораньа, а предсѣдателемъ архивовъ назначенъ Монс. Пентини; Монсиньоръ же Цаккія удостоился получить званіе придворнаго прелата Его Святѣйшества. Но кромѣ этихъ назначеній, обнародованныхъ уже въ *Diario di Roma*, ожидаютъ обнародованія болѣе важныхъ, которыя уже утверждены. Между прочими: маркизъ Рускони въ Имоли, назначенъ будетъ прелатомъ и делегатомъ въ Сполетто; адвокатъ и профессоръ законовѣдѣнія въ Рим комъ Университетѣ, Виллени, прелатомъ для важныхъ политическихъ дѣлъ. Сверхъ сего имѣютъ произойти слѣдующія перемѣны въ легаціяхъ: кромѣ кардинала Амета, назначеннаго уже Болонскимъ легатомъ, на мѣсто удаленнаго кардинала Ваничелли, кардиналъ принцъ Альтіери, бывшій Нунцій въ Вѣнѣ, имѣетъ быть Легатомъ въ Равеннѣ; кардиналъ Фіески въ Урбино и Пезарро; кардиналъ Чьякки, въ Форли; Монс.

— Wczoraj przybyła tu przez Tryest poczta angielska wyprawiona z Bombaj 27-go sierpnia. Sprawa graniczna w zachodniéj części Indyi nie jest jeszcze załatwioną. Stan Pendszabu jest ciągle groźny, zdaje się nawet, że po przejściu pory dżdżystéj wznowi się wojna. Lordowie: Hardinge i Gough bawili jeszcze w mieszkaniu letniem, w Simli.

— Otrzymano listy w Londynie, pisane z Buenos-Ayres w dniu 13 m lipca. W nich donoszą, że P. Hood, ajent angielski, będzie miał niebawem naradę z Jenerałem Oribe; że tenże, dnia 12-go w nocy, przeszło sześć godzin miał konferencyą z Jenerałem Rozas, z któréj obie strony zostały zadowolone, i że następnie naradzał się z Ministrem spraw zagranicznych. Nieporozumienia wynikłe między Anglią a rządem Rzeczypospolitéj Buenos-Ayres są już załatwione. Rozas pod dniem 30-m czerwca przesłał Królowi francuzkiemu adress z powinszowaniem, z powodu szęśliwego uniknienia zamachu.

— Ilość kursującéj w Europie monety obliczono na 4-ry miliardy, na których kredyt i obieg przeszło 60 miliardów pieniędzy papierowych polega. Z tych 60-ciu miliardów przypada 40 na długi publiczne, reszta 20 na akcye żelaznych kolei i banknoty.

Niemcy.

Sztutgard, 5 października.

W dniu 30-m września zakończyły się świetne uroczystości, z powodu wjazdu J. C. W. Małżonki J. K. W. Xięcia Następcy tronu, wspaniałem oświetleniem Wilhelmii w Kansztad, tak zwanych kąpieli Marytańskich, pomarańczarni, jezior i spacerów ogrodu zamkowego. Mieszkańcy osady Kansztad odbyli pochód z pochodniami do Rosenstein.

— Wiele gmin Królestwa Wirtembergskiego, chcąc stałą pamiątką uświetnić zaślubienie Xięcia Następcy tronu z J. C. W. Wielką Xiężniczką Olgą Nikołajewną, postanowiło na wzgórzach zasadzić lipy i dęby. Gmina Abtsmünd, dała pierwszy przykład, a wzgórek na którym zasadziła lipy, nazwała wzgórkiem Olgi.

Włochy.

Rzym, 24 września.

Na odbytym onegdaj Konsystorzu, Ojciec św. mianował czterech Biskupów w Państwie Kościelném; między innymi Monsignora i Biskupa *in partibus*, *Balussi*, Biskupem w Imola. Przytém postanowiono przesłać Palium Arcybiskupowi i Prymasowi Ormiańskiemu w Konstantynopolu, Mons. *Hassun*, tudzież Arcybiskupowi w Gwatimali, Mons *Garcia-Pelaez*.

— Tegoż dnia Sekretaryat Stanu ogłosił liczne mianowania i zmiany w rozmaitych ważnych posadach rządowych, odpowiednie teraźniejszemu systematowi rządu. I tak: Sekretarzem kongregacyi Biskupów i zakonów, mianowany został Mons. *Luciardi*; Prezydentem *della Comarca*, Mons. *Convertati*; substytutem pierwszéj sekcyi Sekretaryatu Stanu, Mons. *Bussi*, a zajmujący dotąd to miejsce Mons. *Santucci*, przeniesiony do sekcyi drugiéj. Daléj, urząd Sekretarza Kongregacyi Konsystoryalnéj otrzymał Mons. *Soragna*, a Prezydencyą Archiwów, Mons. *Pentini*; Monsignor *Zacchia*, mianowany został domowym Prałatem Jego Świątobliwości. Ale oprócz tych i tym podobnych nominacyi, ogłoszonych już w *Diario di Roma*, spodziewają się wkrótce ogłoszenia daleko ważniejszych, które już są postanowione. Między innemi: Margrabia *Rasconi* z Imola, ma bydź mianowany Prałatem i Delegatem w Spoletto; Adwokat i Professor prawa w Uniwersytecie Rzymskim *Villani*, Prałatem do ważnych spraw politycznych. Nadto zajść mają następujące zmiany w osadzeniu posad Legatów: oprócz Kardynała *Amat*, mianowanego już Legatem w Bolonii, na miejsce usuniętego Kard. *Vannicelli*; Kardynał Xiąże *Altieri*, były Nuncyusz w Wiedniu, ma być Legatem w Rawennie; Kardynał *Freschi* w Urbino i Pesaro; Kard. *Ciacchi*, w Forli; Mons. *Savelli* w Ferrarze, a Mons. *Ricci* w Ankonie. Wszystkie te wybory na tak ważne posady, jak się po mądrości Papieża spodziewać należało, padły na mężów, którzy w duchu teraźniejszego rządu, z zapałem i gorliwością działać będą.

Саветти въ Феррарѣ, а Монс. Риччи въ Анконѣ. Всѣ эти назначенія къ столь важнымъ должностямъ, какъ и слѣдовало ожидать отъ благомудрія Папы, пали на такихъ мужей, кои съ усердіемъ будутъ дѣйствовать, сообразно духу настоящаго правительства, для пользы и блага государства, и введутъ въ правленіи единодушіе.

— Для облегченія бѣднаго класса народа въ несеніи разныхъ существующихъ донынѣ налоговъ на вещи, необходимыя для каждаго, Папа повелѣлъ, чтобы, до обнародованія составленной въ другомъ духѣ административной системы, были уменьшены налоги на муку и соль.

— Засѣданія обыкновенныхъ консисторій, происходящихъ въ извѣстныя времена года, отнынѣ перестаютъ быть тайною для большинства народа. Ибо кромѣ краткихъ подробностей, которыя сообщаемы донынѣ были въ *Diario di Roma*, будетъ издаваться, по повелѣнію Папы, особый журналъ съ этою цѣлію, который всѣ предметы совѣщаній, а также пренія по нимъ, будетъ сообщать публикѣ, дабы такимъ образомъ доставить всѣмъ случай лучше узнать и убѣдиться въ духѣ, цѣляхъ и стремленіи правительства.

— Академія музыки св. Цециліи, избрала въ почетные члены, принца Максимиліана Баварскаго, автора многихъ извѣстныхъ музыкальныхъ сочиненій.

Генуа, 25 *Сентября*.

22 с. м. прибыла сюда изъ Милана Е. В. Королева Нидерландская, и немедленно отправилась въ Сестри, для свиданія съ принцессою Луизою Прусскою, здоровье который весьма поправилось.

— Изъ Лукки сообщаютъ, что Принцъ Фердинандъ Бурбонъ, наслѣдственный герцогъ Лукки, недавно сочетавшійся бракомъ съ сестрою герцога Бордосскаго, прогуливаясь на дняхъ на берегу моря, въ окрестностяхъ Віальго, замѣтилъ тонувшаго во время купанья человѣка. Принцъ бросившись въ воду, и нѣсколько разъ погрузившись, вытащилъ на берегъ неосторожнаго, лишившагося уже чувствъ, и, предпринятыми мѣрами возвративъ ему жизнь, скрылся отъ изъявленія благодарности спасеннаго и его семейства.

dla dobra kraju i zaprowadzą w zarządzie pożądaną jedność.

— Dla ulżenia ubogiemu ludowi ciężaru różnych dotąd istniejących podatków od rzeczy, niezbędnie dla każdego potrzebnych, Ojciec św. rozkazał, ażeby tymczasem, nim się ogłosi ułożony w innym duchu system administracyi, zmniejszyć podatki od mlewa i soli.

— Posiedzenia zwyczajnych Konsystorzów, odbywanych w pewnych porach roku, przestaną bydź odtąd tajemnicą dla ogółu mieszkańców kraju; oprócz bowiem krótkich szczegółów, jakie dotąd *Diario di Roma* niekiedy ogłaszał, wychodzić ma z rozkazu Papieża osobne na ten cel pismo, w którém wszystkie przedmioty obrad, tudzież rozprawy nad niemi, publiczności udzielane bydź mają; a to, iżby się wszyscy mieli sposobność coraz jaśniej i mocniej przekonać, o duchu, celach i dążeniach rządu.

— Akademia muzyczna św. Cecylii obrała swoim członkiem honorowym Xięcia Maxymiliana Bawarskiego, autora wielu znakomitych utworów.

Genua, 18 *września*.

Dnia 22-go b. m. zjechała tu z Medyolanu Królowa Niderlandzka. Monarchini udała się natychmiast do Sestri, dla odwiedzenia złożonéj tam chorobą Xiężniczki Ludwiki Pruskiéj, któréj zdrowie atoli znacznie się już polepszyło.

— Piszą z Lukki, że Xiąże Ferdynand Bourbon, Xiąże dziedziczny Lukki, świeżo połączony związkiem małżeńskim z siostrą Xięcia Bordeaux, przechadzając się w tych dniach po nad morzem w okolicach Viallgo, spostrzegł tonącego w kąpieli człowieka. Xiąże rzucił się do wody, zanurzył kilkakrotnie, wyciągnął na brzeg nieostróżnego, który już stracił był zmysły i dawszy mu ratunek, jakiego jego stan wymagał, skrył się od oświadczeń wdzięczności uratowanego i jego rodziny.

Испанія.

Мадритъ, 27 *Сентября*.

Конгрессъ утвердилъ вчера проектъ правительства о призваніи на службу 25.000 ч. Нѣкоторые депутаты изъявили свое удивленіе, что теперь, когда настала новая эпоха мира и согласія, армія имѣетъ быть усилена. Г-нъ Росъ де Олоно спросилъ военнаго министра, какъ могъ онъ дозволить испанскимъ офицерамъ и нижнимъ чинамъ вступать въ службу частнаго лица, злоумышляющаго противъ Экваторской республики, которая не подала ни малѣйшаго повода къ войнѣ. Министръ отвѣчалъ на это, что онъ имѣетъ право увольнять по двое нижнихъ чиновъ изъ каждой роты.

— Хотя конгрессъ не будетъ распущенъ, но отсрочитъ свои засѣданія, чтобы депутаты имѣли время представиться герцогу Монпансьерскому.

— Военный министръ предписалъ генераламъ капитанамъ провинцій: Бургоса, Валадолида, Наварры, Каталоніи и Бискаи, отдавать почести герцогамъ Монпансьерскому и Омальскому, во время проѣзда ихъ по Испаніи.

— Отношенія Неаполитанскаго двора къ здѣшнему съ нѣкотораго времени весьма охладѣли. До сихъ поръ Неаполитанскій дворъ не присылалъ поздравительнаго письма къ Королевѣ по случаю предстоящаго бракосочетанія Ея Величества. Вообще иностранные посланники не бываютъ во дворцѣ; только повѣренный въ дѣлахъ Даніи, г-нъ Оленто-даль-Борго ди Примо, ежедневно представляется Королевѣ.

— Г-нъ Зеа Бермудесъ, послѣ трехлѣтняго отсутствія, возвратился изъ Парижа.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Лиссабона, Мигуэлисты распространяются въ нѣкоторыхъ провинціяхъ.

— Въ здѣшнихъ журналахъ дѣлаютъ замѣчаніе, что третьяго дня, когда французскій посланникъ просилъ руки инфантины Луизы, въ придворной церкви служили панихиду за упокой души Фердинанда VII.

Hiszpania.

Madryt, 27 *września*.

Kongress udzielił wczoraj rządowi pozwolenie powołania do wojska 25.000 ludzi. Niektórzy deputowani wynurzyli swoje zadziwienie, że właśnie teraz, kiedy ogłoszono nową epokę pokoju i jedności, wojsko ma być tak znacznie pomnożone. P. Ros de Olono zapytał Ministra wojny, jakim prawem pozwolił oficerom i żołnierzom hiszpańskim wchodzić w służbę osoby prywatnéj, (Jenerała Floresi) knującéj nieprzyjazne zamiary przeciw Rzeczypospolitéj Równikowéj (Ecuador), która nie dała żadnego powodu do wojny. Minister wojny na to pytanie udzielił tylko tę odpowiedź, że ma prawo uwolnić po dwóch żołnierzy z każdéj kompanii.

— Kongress nie zgromadzi się już więcéj, ale też nie będzie rozwiązany, żeby deputowani mogli osobiście złożyć swój hołd Xięciu Montpensier.

— Minister wojny polecił kapitanom jeneralnym prowincyi: Bourgos, Valadolid, Nawary, Katalonii i prowincyi Biskajskich, aby oddawali należne honory Xiążętom Aumale i Montpensier, podczas ich przejazdu przez Hiszpanią.

— Stosunki dworu Neapolitańskiego z tutejszym, od niejakiego czasu znacznie się ostudziły; dotychczas dwór rzeczony nie złożył Królowéj powinszowania z powodu mającego nastąpić zaślubienia Infanta Don Franciszka z Asizu. Ogółem Posłowie zagraniczni nie bywają w pałacu; tylko sprawujący interessa Duńskie, P. Olinto dal Borgo di Primo, składa Monarchini codziennie swoje uszanowanie.

— P. Zea Bermudez, po 13-letniéj nieobecności, wrócił tu z Paryża.

— Według ostatnich wiadomości z Lizbony, Migueliści nie przestają zaburzać niektórych prowincyi.

— Tutejsze dzienniki czynią uwagę, że właśnie onegdaj, kiedy Poseł francuzki upraszał o rękę Infantki, odprawiano w kaplicy zamkowéj żałobne nabożeństwo za duszę Ferdynanda VII-go.

30 Сентября.

Вчера возвратился сюда полковникъ Фличъ, отправленный было отъ англійскаго посланника г. Бульвера, за три недѣли предъ симъ, съ депешами къ адмиралу Паркеру. Онъ не нашелъ англійскаго флота въ Кадиксѣ, а потому изъ Гибралтара отправился въ море, и вручилъ адмиралу бумаги близъ Могадора. Адмиралъ Гайде-Паркеръ, тотчасъ по полученіи сихъ бумагъ, поплылъ съ флотомъ въ Кадиксъ.

— Говорятъ, что Инфантъ Донъ Франциск д'Асизъ, послѣ бракосочетанія съ Королевою Изабеллою, получитъ титулъ Короля.

— Сенатъ утвердилъ вчера, 99 голосами противъ одного (генерала Серрано), разрѣшеніе на сборъ податей до конца текущаго года.

— Министры до сего времени не отвѣчали на ноту англійскаго посланника противъ бракосочетанія принца Монпансье съ инфантиною Луизою; напротивъ того они требовали, дабы г. Бульверъ былъ отозванъ. Посланникъ сей получилъ сегодня изъ Лондона депеши, какъ утверждаютъ, весьма важныя.

— Изъ новой республики Санъ-Доминго прибылъ сюда уполномоченный, для переговоровъ о признаніи независимости этой республики.

— Епископъ Коррійскій представилъ правительству о жалкомъ положеніи церквей; во многихъ мѣстахъ богослуженіе совершается въ сараяхъ, по той причинѣ, что церкви, съ давняго времени не исправляемыя, грозятъ паденіемъ.

Португалія.

Лиссабонъ, 20 Сентября.

Положеніе финансовъ часъ отъ часу становится хуже, а кредитъ банка, который отказываетъ правительству въ ссудахъ, такъ упадаетъ, что облигаціи его ходятъ 9 процентами ниже номинальной цѣнности.

— Наслѣдный принцъ, которому 16 Сентября минуло 9 лѣтъ, пріобщался въ этотъ день Святыхъ Таинъ; принца пріобщалъ кардиналъ патріархъ.

— Правительство заключило условіе съ Португальскою компаніею, объ освѣщеніи Лиссабона гасомъ.

— Письмо изъ Лиссабона, отъ 10 с. м., напечатанное въ журналѣ *Times*, сообщаетъ, что графъ Дасъ-Антасъ приготовляется со всѣми силами напасть на Мигуэлистовскія войска, находящіяся подъ командою Казерниро, и состоящія по большей части изъ испанскихъ дизентировъ. Онъ надѣется, что такимъ образомъ нанесетъ рѣшительный ударъ врагамъ общественнаго спокойствія.

Турція.

Константинополь, 9 Сентября

Кромѣ центральной школы, (университета, для которой Решидъ-Паша положилъ уже основный камень,) Султанъ отпустилъ изъ собственнаго своего частнаго имущества, 2,500,000 піастровъ, для постройки новаго зданія будущей медицинской академіи.

— Раздоры между Турціею и Персіею, столь уже долго продолжающіеся и, которые, казалось, приближались съ желаемому концу, начинаютъ снова усиливаться. Изъ Тавриса, отъ 28 Іюля сообщаютъ, что Персидтское правительство, узнавъ, что посланникъ его подвергся оскорбленію со стороны Эрзерумской черни, велѣлъ посадить въ тюрьму Таврисскаго Турецкаго консула, Али Эффендія

— Курдскій начальникъ, Ханъ-Махмудъ, на собственный свой счетъ началъ войну съ Персами, и уже опустошилъ нѣсколько персидскихъ деревень. Наслѣдственный Ревендускій начальникъ, Рассундъ-Бей, то же Курдскій уроженецъ, возсталъ противъ багдадскаго Паши

Dnia 30 września.

Wczoraj wrócił tu Półkownik Flich, którego Poseł angielski P. Bulwer, wysłał przed trzema tygodniami, z depeszami do Admirała Parker. Półkownik nie zastał już floty angielskiéj w Kadyxie; udał się zatém z Gibraltaru na morze, w celu oddania Admirałowi depeszów, na wysokości morza pod Mogadorem. Admirał Hyde Parker, natychmiast po odebraniu depeszów od P. Bulwer, przypłynął z flotą swoją do Kadyxu.

— Słychać, że Infant Don Franciszek z Asizu, po zaślubieniu Królowéj Izabelli, otrzyma tytuł Króla.

— Senat uchwalił wczoraj. 99 głosami przeciw jednemu (Jenerała Serrano), pozwolenie pobierania podatków do końca bieżącego roku.

— Ministrowie dotychczas nie odpowiedzieli na protestacyą Posła angielskiego przeciw małżeństwu Xięcia Montpensier z Infantką; natomiast prosili o odwołanie P. Bulwer. Poseł pomieniony otrzymał dzisiaj depesze z Londynu, które mają być nader ważne.

— Przybył tu pełnomocnik nowéj Rzeczypospolitéj Santo-Domingo, w celu traktowania o uznanie rzeczonego państwa.

— Biskup Korii przedstawił Senatowi smutny stan kościołów. W wielu miejscach odbywa się nabożeństwo w szopach, z powodu, że świątynie, od dawnego czasu nienaprawiane, grożą upadkiem.

Portugalia.

Lizbona, 20 września.

Stan skarbu coraz się pogorsza, a kredyt banku, który nie chce rządowi udzielać pożyczek, tak już upadł, że jego papiery już o 9 procentów mniéj, od nominalnéj wartości stoją.

— Następca tronu, który 16-go września już lat 9 skończył, przystępował dnia tego do kommunii św., którą mu Kardynał Patryarcha udzielił.

— Rząd zawarł układy ze spółką Portugalską, o oświetlenie Lizbony gazem.

— Korespondencya gazety *Times*, datowana z Lizbony d. 10 b. m. donosi, że Hr. Das Antas zabiera się do uderzenia całemi siłami na wojsko Miguelistów, dowodzone przez Caserniro, a które składa się po większéj części ze zbiegów hiszpańskich. Spodziewa się, że tym sposobem zada stanowczy cios nieprzyjaciołom porządku publicznego.

Turcya.

Konstantynopol. 9 września.

Oprócz mającéj się założyć szkoły centralnéj, (uniwersytetu), pod którą już Reszyd-Basza kamień węgielny położył, Sułtan assygnował ze swéj prywatnéj kassy 2,500,000 piastrów, na wybudowanie nowego gmachu dla Akademii Medycznéj.

— Zajście między Turcyą i Persyą, tak długo trwające i które zdawało się do żądanego przychodzić końca, na nowo się zajątrza. Donoszą z Tauris, pod d. 28 lipca, że rząd Perski, dowiedziawszy się, iż pospólstwo zelżyło w Erzerum jego Posła, wtrącił do więzienia Ali-Efendego, Konsula tureckiego w Tauris.

— Naczelnik Kurdyjski, Chan-Mahmud, na własną rękę rozpoczął wojnę z Persami, i już kilka włości perskich spustoszył. Dziedziczny Wielkorządzca Rewenduski, nazwiskiem Rassund-Bej, także Kurd, powstał przeciwko Bagdadzkiemu Baszy.

ВИЛЬНА. въ Тип. Ѳ. Глюксберга — Поч. позвол. 11-го Октября 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*